U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Milana Podhrázkého v právní věci žalobců: **a) XY**, **b) XZ**, **c) XX**, všichni zastoupeni Mgr. Karin Ponza Hadwigerovou, advokátkou se sídlem Příčná 327/1, Havířov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2021, čj. OAM-427/ZA-ZA11-ZA05-2020, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 9. 2021, čj. 18 Az 25/2021-39,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobci **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

IV. Ustanovené zástupkyni žalobců Mgr. Karin Poncza Hadwigerové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve **výši 15 480 Kč**, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně podala žádost o udělení mezinárodní ochrany, a to jménem svým i jménem svých dvou dětí. Z Ázerbajdžánu odešli v červenci 2019, přes Budapešť a Prahu se dostali do Německa, odkud byli vráceni do České republiky. Ázerbajdžán opustili kvůli manželovým pracovním problémům, které vyústily až do potíží s policií. Manžel pracoval jako zástupce ředitele ve stavební firmě. Po určité době žalobkyni sdělil, že má s tímto ředitelem problém. Chodili za ním totiž lidé z fondu prezidentovy manželky a požadovali po něm peníze. Protože se s nimi manžel pohádal, zbili jej a odvezli na policii, kde strávil dva týdny. Poté, co v této firmě rozvázal pracovní poměr, si pronajal minimarket s potravinami, avšak po určitém čase mu někdo rozbil okna a manžel žalobkyně se domníval, že to byla policie. Lidé, kteří jej odvezli na policii, jej znovu zbili a poranili mu

ruku. Později, když její manžel seděl v čajovně, se měl ve městě konat meeting. I když se jej to nijak netýkalo, policie ho přesto v kavárně zadržela a následně měsíc držela ve vězení. V té době žalobkyně objevila písemnou výhružku, že budou zničeni. Jeden známý s vysokým postavením manžela varoval, že se situace vyvíjí špatně a že dokonce muže, který s ním byl společně zadržen, odsoudili na sedm let vězení. Manžel proto dostal strach. Za pomoci onoho známého si zařídili vízum do České republiky a opustili Ázerbájdžán. Ohledně svých dětí žalobkyně uvedla, že její syn má osm let a nemá žádné potíže, avšak s manželem se báli, že by jej mohli unést. Mladší syn se narodil až na území Německa.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 5. 2021, čj. OAM-427/ZA-ZA11-ZA05-2020, žalobcům dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, mezinárodní ochranu neudělil. Žalobci podali proti tomuto rozhodnutí žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem.

[3] Krajský soud předně nepovažoval za důvodnou žalobní námitku, podle níž žalovaný porušil § 22 odst. 1 zákona o azylu, neboť přestože žalobkyně uváděla, že se dorozumí tureckým či ázerbájdžánským jazykem, bylo správní řízení vedeno v jazyce ruském. Krajský soud k tomu shrnul, že žalobkyně 29. 10. 2020 podepsala prohlášení o jazyce, podle kterého žádá, aby řízení bylo vedeno v jazyce ázerbájdžánském, případně ruském. Podle protokolu o pohovoru ze dne 29. 10. 2020 žalobkyně neuvedla žádné námitky k zápisu jednotlivých otázek a odpovědí a závěrem pohovoru využila práva na přetlumočení protokolu o pohovoru za účelem jeho kontroly. Při jednání v řízení před krajským soudem žalobkyně k dotazu soudu na tvrzené nesrovnalosti vzniklé při tlumočení pouze uvedla, že jediná chyba spočívá v údaji o délce manželova zadržení, neboť místo dvou týdnů je v protokolu uvedeno 15 dnů. K otázce pronásledování z důvodu uplatňování politických práv v zemi původu, respektive kvůli názorům, jež celé jejich rodině státní orgány připisují, krajský soud odkázal na závěry uvedené v rozsudku z 30. 9. 2021, čj. 18 Az 24/2021-42, kterým byla zamítnuta žaloba ve věci manželovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Jde-li o samotnou žalobkyni, pak důvodem pro udělení azylu nemůže být ani tvrzená výhružná zpráva. Krajský soud dále neshledal důvody pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu a nevyhověl ani námitkám týkajícím se porušení jednotlivých ustanovení správního řádu. Žalovaný si opatřil dostatek informací, a to při podrobném pohovoru, i dostatek podkladů v podobě informací o zemi původu a učinil přiléhavé právní závěry.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) podali proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů, které podřazují pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. K otázce přijatelnosti kasační stížnosti se v ní výslovně nevyjadřují.

[5] Stěžovatelé nejprve namítají nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu. Tento rozsudek podle nich neobsahuje nad rámec tvrzení stěžovatelů a žalovaného žádné relevantní skutečnosti, které by podporovaly závěr o zamítnutí žaloby. V odůvodnění rozsudku chybí také odkaz na listiny a důkazy, o něž krajský soud svoje závěry opřel.

[6] K tlumočení ve správním řízení stěžovatelé namítají, že pohovor byl veden v ruštině, ačkoli stěžovatelka sdělila, že hovoří ázerbajdžánsky a česky. Při tlumočení proto vznikaly problémy. Z rozsudku pak není patrné, jestli se krajský soud stěžovatelů v řízení dotázal, zda rozumí českému jazyku, či nikoli a zda byl stěžovatelům ustanoven tlumočník. Ten měl být ustanoven k zajištění překladu listin ze soudního spisu a pro komunikaci se soudem.

[7] K pronásledování v zemi původu stěžovatelé uvádí, že celá rodina bude nepochybně vystavena stíhání a věznění. Mají odůvodněný strach z budoucího pronásledování tajných složek a také ze strany osob z okolí bývalého ředitele, s nímž měl manžel spory. Tato osoba je totiž finančně zajištěná a má kontakty na nejvyšších místech. Po manželovi bývalý ředitel požadoval, aby se podílel na korupci. Stěžovatelé rovněž doplňují obecné informace o situaci v Ázerbájdžánu, kde se dlouhodobě potlačují lidská práva, a poukazují i na pokračující boje o Náhorní Karabach mezi Ázerbajdžánem a Arménií.

[8] Závěrem stěžovatelé konstatují, že žalovaný při posuzování žádosti nezohlednil nejlepší zájem nezletilých synů. Zejména nezletilý syn X v Ázerbájdžánu nikdy nežil.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Podotýká, že vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci, vzal v úvahu všechny stěžovateli tvrzené skutečnosti a zároveň o Ázerbájdžánu shromáždil adekvátní informace. K námitce ohledně tlumočení doplňuje, že krajský soud tuto námitku podrobně hodnotil a shledal ji nedůvodnou. Závěrem žalovaný dodává, že rozsudek krajského soudu je srozumitelný, opřený o dostatek relevantních důvodů a krajský soud v něm vypořádal všechny žalobní body. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně ji zamítl jako nedůvodnou.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Vzhledem k tomu, že jde o věc mezinárodní ochrany, zabývá se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. nejdříve otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, odmítne ji jako nepřijatelnou. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany (azylu) Nejvyšší správní soud odkazuje na usnesení z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS.

[11] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[12] Stěžovatelé se k přijatelnosti kasační stížnosti výslovně nevyjádřili. Namítají nicméně nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu, což by byla tak závažná vada, že by důvod přijatelnosti vždy představovala. Dále mají za to, že krajský soud zatížil řízení o žalobě i další vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spočívající v tom, že stěžovatelům nezajistil tlumočníka. Stěžovatelé rovněž namítají, že krajský soud chybně aproboval nedostatečné zjištění skutkového stavu v řízení před správním orgánem [kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], což by za určitých okolností také mohlo

představovat zásah do hmotněprávního postavení stěžovatelů a založit přijatelnost kasační stížnosti.

[13] Co se týče vady nepřezkoumatelnosti rozsudku, tu Nejvyšší správní soud neshledal. Rozsudek krajského soudu je sice stručně, ale řádně, srozumitelně a logicky odůvodněný. Krajský soud v žalobě identifikoval celkem čtyři námitky (porušení § 22 zákona o azylu; porušení § 12 písm. b) zákona o azylu; nedostatečné posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany a obecně namítané porušení několika ustanovení správního řádu), přičemž v odůvodnění napadeného rozsudku na ně dostatečně a přesvědčivě odpověděl (viz zejména odstavce 11 až 13 napadeného rozsudku). Napadený rozsudek tedy není nepřezkoumatelný, a to ani z toho důvodu, že se krajský soud ztotožnil se závěry žalovaného, jak naznačují stěžovatelé. Nepřezkoumatelnost soudního rozhodnutí totiž bez dalšího nezpůsobuje, pokud správní soud se souhlasnou poznámkou převezme argumentaci žalovaného (srovnej rozsudek NSS z 27. 7. 2007, čj. 8 Afs 75/2005-130, č. 1350/2007 Sb. NSS). Krajský soud v rozsudku dostatečným způsobem ozřejmil, proč považoval závěry žalovaného za správné a naopak žalobní námitky za nedůvodné. Není tedy pravdou, že rozsudek neobsahuje žádné závěry, kterými by byl odůvodněn jeho zamítavý výrok. K tomu lze navíc dodat, že stěžovatelé se v kasační stížnosti omezují na prosté konstatování, že se krajský soud nevypořádal se všemi žalobními námitkami, aniž by však konkrétně uvedli, jakými argumenty se soud nezabýval.

[14] K tvrzení, že z rozsudku není zřejmé, z jakých listin a důkazů krajský soud vycházel, postačí uvést, že krajský soud v úvodu posuzovací části rozsudku korektně rekapituloval skutková zjištění plynoucí ze správního spisu a označil zde i konkrétní listiny (informace o zemi původu), které byly ve spise založeny (srov. odstavec 5 napadeného rozsudku). Nad rámec zjištění vyplývajících ze správního spisu, respektive podkladů v něm založených, krajský soud žádné další důkazy v řízení o žalobě neprováděl (viz i protokol z jednání ze dne 30. 9. 2021, založený na č. l. 35–36 spisu krajského soudu). Toto tvrzení stěžovatelů tak neodpovídá obsahu odůvodnění napadeného rozsudku a soudního spisu. Ani v tomto směru tedy není rozsudek nepřezkoumatelný.

[15] Vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je dle stěžovatelů rovněž to, že se krajský soud stěžovatelů nedotázal, zda rozumí českému jazyku, a že stěžovatelům neustanovil tlumočníka. Ani tato námitka však přijatelnost kasační stížnosti nezakládá. Ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatelé podali žalobu psanou v českém jazyce, která obsahovala všechny podstatné náležitosti a byla srozumitelná a projednatelná. Na následné vyjádření žalovaného k žalobě reagovali stěžovatelé replikou ze dne 24. 6. 2021 (sepsanou také v českém jazyce; viz č. l. 28–30 spisu krajského soudu), nic tedy nenasvědčuje tomu, že by kvůli jazykové bariéře nemohli v soudním řízení uplatňovat svá práva. V replice dále uvedli, že nesouhlasí s rozhodnutím bez nařízení jednání a požádali soud o ustanovení tlumočníka do ázerbájdžánského jazyka. Krajský soud poté tomuto požadavku vyhověl a usnesením z 22. 7. 2021, čj. 18 Az 25/2021-31, ustanovil tlumočnici z jazyka ázerbájdžánského, která byla následně přítomna u ústního jednání, jež tlumočila.

[16] Přijatelnost kasační stížnosti nezakládá ani námitka, podle níž se stěžovatelé v řízení před žalovaným nemohli dostatečně a podrobně vyjádřit, neboť pohovor probíhal v ruském jazyce, ač jim měl být ustanoven tlumočník z jazyka ázerbájdžánského, případně

tureckého. Podle rozsudku NSS z 27. 1. 2009, čj. 2 Azs 91/2008-66, platí, že „[v] *řízení o žalobě a následně v řízení o kasační stížnosti nelze účinně zpochybnit kvalitu tlumočení pohovorů v řízení o udělení mezinárodní ochrany za situace, kdy byl pohovor veden v jazyce, jejž si žadatel o mezinárodní ochranu sám zvolil, svým podpisem potvrdil, že souhlasí s obsahem protokolu z tohoto pohovoru, a ani při napadení správního rozhodnutí založeného na těchto pohovorech neuváděl a neuvádí konkrétní body, které byly podle něj přetlumočeny chybně*." V obecné rovině tedy platí, že pohovor s žadatelem o mezinárodní ochranu nemusí být veden v jeho rodném jazyce, ale žadatel si může zvolit i jazyk jiný, ve kterém je schopen se dorozumět (viz § 22 zákona o azylu). Nejvyšší správní soud neshledal v případě stěžovatelů i s ohledem na výše citované rozhodnutí žádnou právní otázku týkající se vedení pohovoru s žadatelem o mezinárodní ochranu nebo kvality tlumočení při tomto pohovoru, k níž by se měl – v rámci sjednocování judikatury či nutnosti vyložit dosud nejasnou problematiku – vyjádřit.

[17] Jelikož stěžovatelé odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu odvíjí od problémů svého manžela (otce), odkazuje Nejvyšší správní soud ohledně této námitky plně na závěry plynoucí z usnesení NSS z 29. 12. 2022, čj. 3 Azs 342/2021-66, bod 19, ve kterém se Nejvyšší správní soud zabýval právě žádostí o mezinárodní ochranu manžela (otce) stěžovatelů.

[18] Přijatelnost kasační stížnost nezakládá ani velmi obecná námitka, že žalovaný nezohlednil nejlepší zájem nezletilých synů. Nejvyšší správní soud ve své judikatuře již vyslovil, že při posouzení skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, tedy v situaci, kdy by vycestování žadatele o mezinárodní ochranu bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR (tedy např. s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jak je interpretován v judikatuře ESLP), je žalovaný povinen zohlednit i mezinárodní závazky, které pro ČR vyplývají z Úmluvy o právech dítěte, zejména vzít v úvahu tzv. nejlepší zájem dítěte (rozsudek NSS z 18. 6. 2021, čj. 5 Azs 162/2020-47, bod 28 a násl., rozsudek NSS z 21. 1. 2022, čj. 5 Azs 70/2020-103, body 54 a násl., č. 4326/2022 Sb. NSS). V obou případech však Nejvyšší správní soud shledal nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného v situaci, kdy se žalovaný při posuzování této otázky nevypořádal s konkrétně tvrzenými skutečnostmi (závažným zdravotním stavem dítěte či úzkými a dlouhodobými vazbami dítěte s babičkou, která byla českou státní občankou). Taková tvrzení však v nyní projednávané věci v řízení před správním orgánem uplatněna nebyla. K novým skutečnostem uplatněným až v řízení o kasační stížnosti (zde dobrému prospěchu staršího syna) nelze přihlédnout dle § 109 odst. 5 s. ř. s.

[19] Poukazují-li stěžovatelé na pokračující boje mezi Ázerbajdžánem a Arménií o Náhorní Karabach, pak jde o námitku, která nebyla uplatněna v žalobě, a je proto nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Charakter tohoto konfliktu (včetně vyostření bojů o Náhorní Karabach) současně podle judikatury Nejvyššího správního soudu nepředstavuje důvod pro nepoužití pravidla plynoucího z § 75 odst. 1 nebo § 109 odst. 5 s. ř. s. (rozsudek NSS z 13. 10. 2022, čj. 9 Azs 144/2022-38, bod 10 a násl.).

IV. Závěr a náklady řízení

[20] S ohledem na vše výše uvedené Nejvyšší správní soud shrnuje, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti. Krajský soud se v napadeném rozsudku od této judikatury neodchýlil a nedopustil se ani pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů. Nejvyšší správní soud konstatuje, že podaná kasační stížnost tedy svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

[21] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. bod 53 usnesení rozšířeného senátu NSS z 25. 3. 2021, čj. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, a bod 18 usnesení NSS z 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Stěžovatelé nebyli v řízení o kasační stížnosti úspěšní, a nemají proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti svědčilo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[22] Stěžovatelům byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2021, čj. 8 Azs 342/2021-28, ustanovena zástupkyní Mgr. Karin Poncza Hadwigerová, advokátka se sídlem Příčná 327/1, Havířov. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 7 bodu 5. a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), s přihlédnutím k § 11 odst. 1 písm. b) a d) advokátního tarifu, náleží advokátce odměna za dva úkony právní služby – za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a za sepis a podání doplnění kasační stížnosti. Za tyto právní úkony náleží ustanovené zástupkyni stěžovatelů odměna v částce 3 100 Kč za každý z nich, tj. 6 200 Kč. Jelikož šlo o společný úkon při zastupování tří osob, náleží ustanovené zástupkyni podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu za každou osobu odměna snížená o 20 %, tedy celkem částka 14 880 Kč. Pokud jde o náhradu hotových výdajů ustanovené zástupkyně, ta je stanovena paušálně v § 13 odst. 4 advokátního tarifu, a to ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby. Ačkoli ustanovená zástupkyně zastupovala tři osoby, přiznal soud paušální náhradu pouze za dva úkony, neboť s oběma nezletilými stěžovateli s ohledem na jejich věk zástupkyně komunikovala prostřednictvím jejich zákonné zástupkyně. Ustanovená zástupkyně soudu v podání ze dne 9. 12. 2022 sdělila, že není plátkyní DPH, přiznaná odměna se jí proto nezvyšuje o částku, která odpovídá sazbě této daně. Celkem tedy náleží zástupkyni stěžovatelů odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 15 480 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do třiceti dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 4. ledna 2023

Jitka Zavřelová

pokračování

předsedkyně senátu